CONCEPT - 27 MEI 2026

Openstaande onderwerpen:
- Afwikkeling controle
- Laatste review

ACCOUNTANTSVERSLAG 2025

Gemeente Bernheze

Aan:

de raad van de gemeente Bernheze
T.a.v. mevrouw Kilian, raadsgriffier
De Misse 6
5384 BZ HEESCH

Eindhoven, XX juni 2026

Kenmerk: XXX

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2025 van de gemeente Bernheze gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 9 juli 2025, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2025. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2025 van de gemeente Bernheze.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke functionarissen binnen de ambtelijke organisatie en de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Bernheze bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij vertrouwen er op u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

drs. D.O. Meeuwissen RA
Partner en extern accountant gemeente Bernheze

Inhoudsopgave

01

Dashboard accountantscontrole

02

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

03

Resultaat & financiële positie

04

Overige bevindingen

05

Bijlagen

1. Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt

- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 2,13 miljoen.
- Het jaarverslag, inclusief de opgenomen informatie in de paragraaf bedrijfsvoering, is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- De WNT is nageleefd.
- Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage vastgesteld.

BELANGRIJKE BEVINDINGEN

In het kader van getrouwheid hebben we geen bevindingen

- Er zijn tijdens onze controlewerkzaamheden enkele controleverschillen geconstateerd die door de gemeente zijn gecorrigeerd.
- Er zijn vier onrechtmatige opdrachten geconstateerd en opgenomen in de rechtmatigheids-verantwoording. Er is sprake van drie doorlopende opdrachten en één nieuwe onrechtmatigheid.

RESULTAAT 2025

(x € 1.000)	2025	BEGROTING NA WIJZIGINGEN
Saldo van baten en lasten	6.729	3.353
Mutatie reserves	-5.876	-3.353
RESULTAAT	**853**	**-**

- Het gerealiseerde resultaat 2025 wijkt af van de begroting na wijziging. De voornaamste afwijkingen zien toe op de programma's leefbare kernen en dienstverlening en sterke organisatie. Deze resulteren respectievelijk in een voordelig verschil van € 2,1 miljoen en een nadelig verschil van € 1,1 miljoen.

DATA-ANALYSE

Wij hebben data-analyse gebruikt om de betalingen gedurende het jaar te controleren

- Uit de analyse van de banktransacties blijken geen bevindingen die niet verklaarbaar zijn.

AANDACHTSPUNTEN 2026

Wij zien voor de gemeente Bernheze de volgende aandachtspunten voor 2026

- Voor de rechtmatigheidsverantwoording 2026 wordt een zwaardere nadruk gelegd op de naleving van de voorwaarden voor subsidieverlening. Er wordt van gemeentes verwacht dat ze voldoen aan de eisen ten aanzien van objectieve en toetsbare criteria, transparante bekendmaking en een deugdelijke motivering.
- De verwachting is dat het drempelbedrag voor een controleverklaring bij productieverantwoordingen de komende jaren verder zal worden verhoogd. Het is van belang dat de gemeente haar interne processen zodanig inricht dat zij zelf zelf betere grip en inzicht heeft ten aanzien van de prestatielevering van de gefactureerde zorg.

UW FINANCIËLE POSITIE

Uw financiële positie scoort hoog in onze landelijke benchmarkrapportage

- De ratio weerstandsvermogen bedraagt 1,09 en classificeert, net zoals in 2024, als voldoende.
- De ingerekende risico's zijn ten opzichte van 2024 afgenomen van € 9,9 miljoen naar € 8,8 miljoen in 2025. Deze daling wordt met name veroorzaakt door een afname van de risico's inzake bouwgrond-exploitaties.
- In de meerjarenbegroting 2026-2029 is een positief resultaat voor mutaties reserves begroot van totaal € 2,7 miljoen.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 Onze opdracht en controle

2.2 Strekking controleverklaring

2.3 Aandachtspunten 2026

2.1 Onze opdracht en controle

1/2

Doel en object van de controle
Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Bernheze, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

De reikwijdte van onze controle nader toegelicht
Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controle-standaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 9 juli 2025. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Strekking van de controleverklaring is goedkeurend
Aangezien de jaarrekening 2025 van de gemeente Bernheze aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij hierbij een goedkeurende controleverklaring, gedateerd op XX juni 2026, afgegeven. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle zijn afdoende behandeld en onze controle is dan ook afgerond.

Wij hebben de materialiteit voor de jaarrekening bepaald op € 2,13 miljoen
Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2,13 miljoen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de 20% van de goedkeuringstolerantie rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Het jaarverslag en de jaarrekening van de gemeente Bernheze zijn verenigbaar
De jaarstukken 2025 van de gemeente Bernheze bestaan uit:
- het jaarverslag 2025 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- de jaarrekening 2025 (rechtmatigheidsverantwoording, balans met toelichtingen, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden);
- de inhoudsopgave, het voorwoord, de ENSIA verklaring en privacyverklaring.

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag is informatie opgenomen over ‘wat hebben we gedaan’, ‘wat hebben we bereikt’ en ‘wat heeft het gekost?’ De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

2.1 Onze opdracht en controle

2/2

Wij hebben de verslaggevingsgrondslagen gecontroleerd en daartoe hebben we geen bijzonderheden aangetroffen

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2025. In 2025 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

Wij hebben voor de volgende risico's in onze controle verhoogde aandacht gehad:

- Het risico van management override of internal controls; dit is het ook op grond van de controlestandaarden te onderkennen risico dat het management buiten de getroffen interne beheersingsmaatregelen om invloed zou kunnen of willen uitoefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten.
- Ongeautoriseerde handelingen in Key2Financiën doordat eindgebruikers beschikken over superuser-rechten en daarmee ingerichte procedures kunnen doorbreken.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Bernheze

Op basis van Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten' (ViO), is vereist dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de gemeente Bernheze uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. In het najaar hebben wij de relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2025.

2.2 Strekking controleverklaring

1/2

Strekking van de controleverklaring is goedkeurend

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Dit betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2025 als van de activa en passiva per 31 december 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld en de met de raad gemaakte afspraken hierover zijn nageleefd. Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Daarnaast hebben wij onderstaande bevindingen geconstateerd welke niet zijn verwerkt in de jaarrekening. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 200.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

ONGECORRIGEERDE CONTROLEVERSCHILLEN 2025				
#	Omschrijving	Post/toelichting	Fouten en onzekerheden (in €)	Verwijzing
1	Onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering Wmo (€ 514.000) en Jeugdzorg (€ 713.000) wegens ontbrekende controleverklaring bij de productieverantwoording.	Programma sociaal domein	1.227.000	4.1
	TOTAAL		**1.227.000**	
Materialiteit (2% voor fouten en onzekerheden)			2.130.000	
Uitvoeringsmaterialiteit (75% van de materialiteit)			1.597.500	
Rapporteringstolerantie			200.000	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening 2025.

2.2 Strekking controleverklaring

2/2

Wij vinden de inschatting van het college v.w.b. het vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar

In generieke zin kunnen gemeenten bij langdurige financiële tekorten een beroep doen op een extra uitkering uit het gemeentefonds. Gemeenten kunnen echter niet failliet gaan. Het gevolg hiervan is dat crediteuren en andere stakeholders nooit benadeeld kunnen worden door een faillissement.

Desalniettemin is de financiële positie vanuit het perspectief van raadsleden van belang en moet het college inzicht geven in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Met de invoering van de aangepaste Nederlandse Standaard 700 dienen accountants voor gemeenten in hun controleverklaringen bij jaarrekeningen naast fraude te rapporteren over de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie verwijzen wij naar onze controleverklaring 2025.

De besprekingen met het management en onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties voor materiële fraude opgeleverd

Bij de planning van de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie of een risico omtrent het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met verschillende personen binnen de organisatie. Daarnaast nemen wij kennis van de door u opgenomen toelichtingen in de jaarstukken. Het voorkomen en mitigeren van frauderisico's is primair de verantwoordelijkheid van het college. Daarom hebben wij op diverse momenten met u en uw medewerkers van afdeling financiën, de concerncontroller en de auditcommissie over dit onderwerp van gedachten gewisseld. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties voor materiële fraude opgeleverd.

In onze managementletter 2025 hebben wij gerapporteerd over de stappen die de gemeente afgelopen jaren op dit gebied heeft gezet en hebben wij onze belangrijkste adviezen uiteengezet. Het blijft van belang om het onderwerp fraude regelmatig onder de aandacht te brengen en te houden, met als doel de gehele organisatie bewust te laten blijven van fraude- en corruptierisico's. Naast directe schade kan immers ook belangrijke reputatieschade optreden.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van deze frauderisico's verwijzen wij naar onze controleverklaring 2025. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor materiële fraude(risico's) of vermoedens van materiële fraude(risico's).

2.3 Aandachtspunten 2026

Impact jurisprudentie Raad van State op subsidieverlening en rechtmatigheidsverantwoording

De commissie BBV heeft in maart 2026 antwoord gegeven op de vraag hoe omgegaan moet worden met begrotingssubsidies naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State in juli 2025. Indien niet wordt voldaan aan de eisen ten aanzien van objectieve toetsing, motivering en transparante bekendmaking, wordt er niet voldaan aan het voorwaardencriterium. Er is dan sprake van een financiële onrechtmatigheid die moet worden betrokken in de rechtmatigheidsverantwoording voor het volledige bedrag van de subsidie die is toegekend.

Dit heeft nog geen financiële gevolgen voor de rechtmatigheidsverantwoording 2025 aangezien geen andere partijen bezwaar hebben gemaakt tegen de subsidies. Voor de rechtmatigheidsverantwoording 2026 wordt een zwaardere nadruk gelegd op de naleving van de voorwaarden voor subsidieverlening. Aangezien de begroting 2026 is opgesteld ná deze uitspraak, mag worden verwacht dat de gemeente bij zowel begrotingssubsidies als incidentele subsidies expliciet en vooraf heeft geborgd dat wordt voldaan aan de eisen ten aanzien van objectieve en toetsbare criteria, transparante bekendmaking en een deugdelijke motivering. In dat kader is het van belang dat de inrichting en werking van het subsidieverleningsproces structureel worden toegelicht en dat aannemelijk wordt gemaakt dat het risico op financiële gevolgen als gevolg van niet-naleving beheers is. Ten behoeve van onze interim-controle 2026 adviseren wij inzichtelijk te maken hoe het proces hieromtrent bij de gemeente is ingericht.

Begrotingssubsidies
Een begrotingssubsidie is een subsidie voor activiteiten die maar door één of heel weinig partijen uitgevoerd kunnen worden. Uit de jurisprudentie over begrotingssubsidies volgt dat deze uitsluitend kunnen worden verleend indien op basis van objectieve, toetsbare en redelijke criteria vaststaat dat redelijkerwijs slechts één serieuze gegadigde voor de te subsidiëren activiteit in aanmerking komt. In een dergelijk geval is een beperkte mededingingsprocedure toelaatbaar. Dit vereist een voorafgaande en transparante bekendmaking van het voornemen tot subsidieverlening, waarbij dit voornemen ten minste acht weken voorafgaand aan het subsidiebesluit openbaar wordt gemaakt. Daarnaast dient deugdelijk te worden gemotiveerd waarom de beoogde subsidieontvanger als enige serieuze gegadigde wordt aangemerkt.

Incidentele subsidies
In de uitspraak is bevestigd dat incidentele subsidies slechts in beperkte en uitzonderlijke gevallen kunnen worden verleend. Voor toepassing van deze grondslag is doorslaggevend dat sprake is van een onvoorzien en onverwacht project. Het dient te gaan om een activiteit met een bijzonder en naar haar aard eenmalig karakter, die niet reeds voorzienbaar was binnen bestaand beleid of lopende voorbereidingen. Indien een project gedurende langere tijd in voorbereiding is, onderwerp is van bestuurlijk overleg of past binnen vastgesteld beleid, ontbreekt het incidentele karakter en kan geen incidentele subsidie worden verleend.

Onzekerheden prestatielevering Wmo en/ of Jeugdzorg

Het drempelbedrag voor de verantwoording en controle van financiële productieverantwoordingen voor zorgaanbieders is in 2025 verhoogd van € 125.000 naar € 200.000. Deze wijziging vormt een tussenstap richting de beoogde verhoging van de ondergrenzen binnen het Uniform Subsidiekader, die per verantwoordingsjaar 2027 zal ingaan. Verwacht wordt dat deze grens in de komende jaren verder zal worden opgetrokken. In dit kader onderstrepen wij het belang van goed ingerichte interne processen voor het vaststellen van de geleverde zorgprestaties, met name bij kleinere zorgaanbieders. Een nadere uitwerking hiervan is opgenomen in paragraaf 4.1 van dit verslag.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2025

3.2 Weerstandsvermogen en ratio's

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2025

Realisatie vs. gewijzigde begroting

Het resultaat 2025 van de gemeente Bernheze is € 853.000 beter in vergelijking met de begroting na wijzigingen. In onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT REALISATIE 2025 (x 1.000)			
Programma	**2025** (in €)	**Begroting na wijziging** (in €)	**Verschil** (in €)
Saldo van baten en lasten	6.729	3.353	3.376
Subtotaal mutaties reserves	-5.876	-3.353	-2.523
RESULTAAT	**853**	**-**	**853**

Afwijking resultaat en saldo van baten en lasten met begroting

Het resultaat wijkt € 853.000 voordelig af en het saldo van baten en lasten wijkt € 3,4 miljoen voordelig af van de begroting (na wijzigingen). Deze afwijkingen betreffen respectievelijk minder dan 1% en ongeveer 3,2% van de totale lasten (exclusief reserves). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen zien we terug in de programma's leefbare kernen (€ 2,1 miljoen voordelig) en dienstverlening en sterke organisatie (€ 1,1 miljoen nadelig). Het voordeel op programma leefbare kernen wordt voornamelijk verklaard door het uitstellen van de aankoop van gronden voor Grondexploitatie de Bunders. Deze waren begroot voor eind 2025 maar zijn uitgesteld tot begin 2026. Het nadeel op programma dienstverlening en sterke organisatie wordt voornamelijk verklaard door de bijstorting van € 1,3 miljoen in de voorziening voor pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers om te voldoen aan de stellige uitspraak van de commissie BBV. De overige afwijkingen per programma zijn kleiner dan € 1 miljoen.

3.2 Weerstandsvermogen en ratio's

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden geschetst van de financiële positie van de gemeente Bernheze. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie. Hieronder vindt u een andere toelichting op de ratio's van uw gemeente.

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Bernheze classificeert als voldoende

In de paragraaf over het weerstandsvermogen heeft het college een overzicht gepresenteerd van de beschikbare weerstandscapaciteit, die is vastgesteld op € 9,6 miljoen. Tevens zijn in deze paragraaf de relevante risico's benoemd. Op basis van interne berekeningen heeft de gemeente Bernheze het totale risicobedrag waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 8,8 miljoen. Dit resulteert in een weerstandsratio van 1,09, wat volgens het GTK 2020 als 'voldoende' wordt geclassificeerd. Deze ratio laat een stijgende lijn zien ten opzichte van voorgaande jaren (2023: 1,08; 2024: 0,88). De gemeente Bernheze streeft naar een ratio tussen 1,0 en 1,4 (classificatie 'voldoende'). Om dit te realiseren is de weerstandsreserve in de jaarrekening 2024 met € 1,2 miljoen verhoogd. De fluctuatie in de ratio wordt voornamelijk veroorzaakt door wijzigingen in de inschatting van risico's (2023: € 8,3 miljoen; 2024: € 9,9 miljoen; 2025: € 8,8 miljoen). Deze mutatie hangt vooral samen met het ingeschatte risico binnen de bouwgrondexploitatie. De risicoscan, gebaseerd op factoren zoals dalende opbrengsten, stijgende kosten en projectvertragingen, laat in 2025 een lager bedrag zien dan in het voorgaande jaar (2024: € 4,7 miljoen; 2025: € 3,4 miljoen). Deze ontwikkeling sluit aan bij onze bevindingen uit de controle van de grondexploitaties. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar paragraaf 4.2 van dit verslag.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2025 65,3% (2024: 67,3%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Bernheze in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit ligt in lijn met voorgaand jaar en classificeert op grond van het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020) als 'minst risicovol'. In de meerjarige solvabiliteitsratio is sprake van een jaarlijkse stijging.

De netto schuldquote bedraagt -15,0% (2024: -15,5%). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. De netto schuldquote ligt in lijn met vorig jaar en classificeert op grond van het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020) als minst risicovol. De komende jaren wordt een positieve netto schuldquote verwacht van 20,0% in 2026 en in de daaropvolgende jaren dalend naar 3,5%. Het GTK2020 hanteert een percentage van 20% als grens tussen 'minst risicovol' en 'neutraal'. Daarmee is ook in komende jaren de verwachting dat deze ratio classificeert als minst risicovol.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Bernheze betreft 5,4% (2024: 2,8%) en is laag doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten laag is. Er is namelijk sprake van een actieve grondexploitatie. De ratio grondexploitatie is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020. Wel merken we op dat de gemeente Bernheze voor € 3,4 miljoen aan risico's heeft ingerekend voor bouwgrondexploitaties en voor € 1,4 miljoen aan risico's inzake Heesch-West. De komende jaren wordt een ratio rond 17% verwacht. Deze ratio classificeert eveneens als minst risicovol.

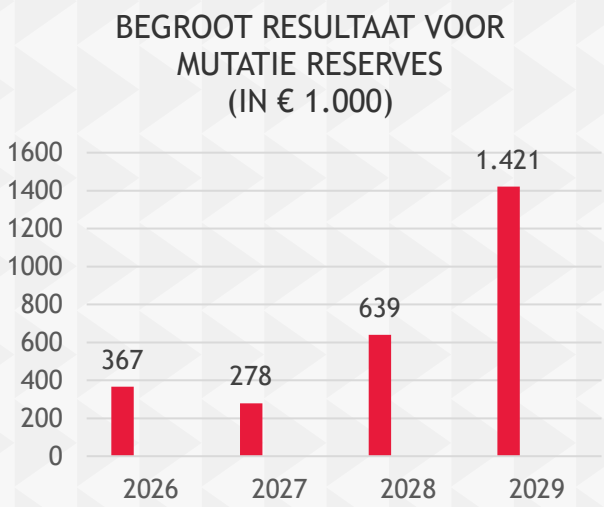
3.3 Ons beeld van uw financiële positie

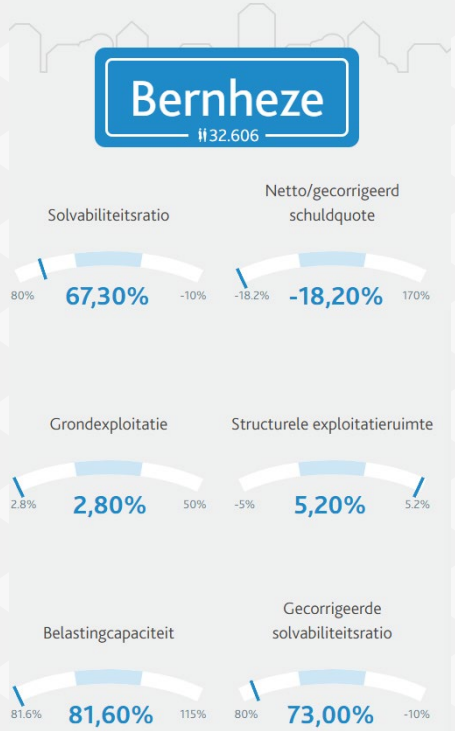
Inleiding

Schijn bedriegt: positieve cijfers verhullen structurele uitdagingen. Dat is de titel van ons benchmarkonderzoek gemeenten dat wij in januari 2026 hebben uitgebracht over de financiële positie van gemeenten. Wij concluderen hierin dat de meeste gemeenten over 2024 een positief resultaat hadden (per saldo € 2,0 miljard) terwijl voor de komende vijf jaren grote tekorten worden verwacht (over vijf jaar totaal voor alle gemeenten € 2,0 miljard). Dit is voornamelijk het gevolg van de gewijzigde financieringssystematiek vanuit het Rijk, wat leidt tot een zogenoemd 'Ravijn'. Dit zien wij niet terug bij de gemeente Bernheze. Volgens de begroting 2026 wordt tot en met 2029 cumulatief een positief resultaat (vóór mutaties reserves) behaald van € 2,7 miljoen. In de grafiek hiernaast zijn de positieve resultaten per jaar inzichtelijk gemaakt.

Uw score in onze landelijke benchmarkrapportage

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld. In dit GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als basis gebruikt voor het bepalen van uw score en dus financiële positie. Deze beoordeling is gebaseerd op de cijfers over het voorgaande boekjaar (2024). Indien uw gemeente voor de komende jaren (2025 tot en met 2029) per saldo een negatief resultaat begroot (en inteert op het eigen vermogen), beïnvloedt dit de score. Een uitwerking van deze systematiek beschrijven wij in onze benchmarkrapportage.

4. Overige bevindingen

4.1 Sociaal domein

4.2 Grondexploitaties

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

4.4 Data-analyse

4.5 BBV, WNT en SiSa

4.6 Belangrijke schattingsposten

4.1 Sociaal domein

Sociaal domein in jaarrekening

De lasten van uw gemeente met betrekking tot Wmo en Jeugdzorg, inclusief pgb, bedragen over 2025 respectievelijk circa € 7,1 miljoen en € 9,0 miljoen (2024: respectievelijk € 6,6 miljoen en € 7,4 miljoen).

Prestatielevering zorg in natura (ZIN)

De productieomvang van de Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2025 circa € 6,2 miljoen (2024: € 5,8 miljoen), terwijl die van de Jeugdzorg ZIN circa € 8,7 miljoen bedraagt (2024: € 6,9 miljoen). De toekenning van voorzieningen in het kader van zowel Wmo ZIN als Jeugdzorg ZIN vindt plaats vanuit de gemeente, waardoor uw organisatie zelf inzicht heeft in de cliënten en de gemaakte afspraken. Zorginstellingen worden gecontracteerd en zorg wordt ingekocht via de Regionale InkoopOrganisatie Zorg.

Met betrekking tot de lasten voor Wmo ZIN en Jeugdzorg ZIN vraagt uw organisatie per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk verantwoordingsprotocol. Van een aantal zorginstellingen is geen (goedkeurende) controleverklaring ontvangen, waarmee wordt onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Dit betreft ofwel kleinere zorgaanbieders met een productieomvang kleiner dan € 200.000, waarvoor regionaal is afgesproken dat zij geen controleverklaring hoeven te overleggen, en/of grotere zorgaanbieders die geen controleverklaring of productieverantwoording hebben aangeleverd. De totale omvang van deze populatie betreft circa € 514.000 (2024: € 328.000) voor Wmo ZIN en circa € 713.000 (2024: € 165.000) voor Jeugdzorg ZIN. De forse stijging ten opzichte van vorig jaar wordt met name veroorzaakt door de verhoging van het drempelbedrag voor de controle van financiële productieverantwoordingen van zorgaanbieders in 2025 € 125.000 naar € 200.000. In het geval van de Jeugdzorg ZIN komt daar nog bij dat Mare Bijzondere Zorg B.V. haar faillissement heeft aangevraagd, waardoor voor de gedeclareerde zorg ter hoogte van € 376.000 geen productieverantwoording is aangeleverd.

Zekerheid bij kleine zorgaanbieders

Hoewel de omvang van de gedeclareerde zorg waarvoor geen (goedkeurende) controleverklaring is ontvangen in totaal aanzienlijk lijkt, blijven deze bedragen gezamenlijk onder de gehanteerde materialiteitsgrens. Dit betekent dat, zelfs indien zou blijken dat de betreffende zorg geheel niet is geleverd, dit geen materiële afwijking in de jaarrekening tot gevolg zou hebben.

De verhoging van het drempelbedrag voor de productieverantwoordingen van € 125.000 naar € 200.000 in 2025 en de verwachting dat deze grens in de komende jaren verder zal worden verhoogd, onderstreept het belang voor gemeenten om aanvullende beheersmaatregelen te treffen. Om ook bij kleinere zorgaanbieders voldoende zekerheid te verkrijgen over de geleverde prestaties, is het van belang dat de gemeente haar interne processen zodanig inricht dat zij zelf betere grip en inzicht heeft ten aanzien van de prestatielevering van de gefactureerde zorg. Voorbeelden van dergelijke maatregelen zijn een deugdelijke klachtenregistratie, periodieke cliënttevredenheidsonderzoeken, zichtbare toetsing en vastlegging van herindicatiegesprekken, signalen uit accountgesprekken met zorgaanbieders en het uitvoeren van gerichte controles bij aanbieders. Wij gaan hierover graag met u in gesprek zodat u in 2026 al de nodige acties kunt ondernemen om te voorkomen dat er bij de jaarrekeningcontrole 2026 onvoldoende zekerheid is over de geleverde zorg.

4.2 Grondexploitaties

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De gemeente Bernheze ontwikkelt diverse actieve grondexploitaties. Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, stikstofproblematiek, bouwvrijstelling, fluctuatie verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd. De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning**: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering**: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs**: is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2025 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Nieuwe grondexploitaties

In het boekjaar heeft de gemeenteraad de grondexploitatie 'Mozartlaan - Verdilaan' geopend. Het verwachte verlies betreft € 78.000, wat wordt gedekt middels een bijdrage uit het Vereveningsfonds woningbouw.

Winstneming en vormen verliesvoorziening

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van de gemeente Bernheze heeft deze methode op totaalniveau geresulteerd in een winstneming van circa € 1,5 miljoen en een (aanvullende) verliesvoorziening van € 87.000, inclusief de verliesvoorziening voor de in 2025 nieuw opgestarte grondexploitatie Mozartlaan – Verdilaan. Daarnaast is een eerdere winstverantwoording van € 250.000 teruggenomen en is de verliesvoorziening op twee grondexploitaties met € 216.000 positiever bijgesteld (terugname verliesvoorziening). Per saldo is er dus sprake van een totaal resultaat van bouwgronden in exploitatie in 2025 van € 1,3 miljoen positief. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten in de exploitatieopzetten getoetst en gecontroleerd. Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat wij ons kunnen vinden in de gehanteerde uitgangspunten.

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

1/4

Status wijziging wet- en regelgeving

Naar aanleiding van de wijzigingen in het BBV wijzigt vanaf boekjaar 2025 het maximum van de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens naar 2% (was 3%). De omvangsbasis van de verantwoordingsgrens wijzigt naar de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. In september 2025 is de kadernota rechtmatigheid geactualiseerd. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De verantwoordingsgrens valt vanaf 2025 binnen de bandbreedte van 0% tot 2% van de totale lasten van de gemeente. Dit was tot en met 2024 binnen de bandbreedte van 0% tot 3%.
- Het percentage voor de verantwoordingsgrens geldt vanaf 2025 voor de rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden samen. Tot en met 2024 gold het percentage van de verantwoordingsgrens afzonderlijk voor rechtmatigheidsfouten en voor onduidelijkheden.
- Vanaf 2025 geldt dat de omvangbasis voor het percentage van de verantwoordingsgrens de lasten van de gemeente exclusief toevoegingen aan de reserves is. Tot en met 2024 was dit inclusief toevoegingen aan de reserves.

Strekking van de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente Bernheze

De raad van de gemeente Bernheze heeft de verantwoordingsgrens bepaald op 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan de reserves en de verantwoordingsgrens is daarmee bepaald op € 2.135.022. Blijkens de rechtmatigheidsverantwoording stelt het college van de gemeente Bernheze vast dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 1.909.000 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens van € € 2.135.022. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college van de gemeente Bernheze overigens een bedrag van € 1.430.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. De door het college gerapporteerde afwijkingen kunnen als volgt worden samengevat:

BEVINDINGEN IN HET KADER VAN RECHTMATIGHEID			
Onrechtmatigheden	**Acceptabel (in €)**	**Niet-acceptabel (in €)**	**Totaal afwijkingen en onduidelijkheden (in €)**
Voorwaardencriterium	0	479.000	479.000
Begrotingscriterium	1.430.000	0	1.430.000
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	0	0	0
TOTAAL	**1.430.000**	**479.000**	**1.909.000**
Verantwoordingsgrens (2%)	2.135.022		
Rapportagegrens	200.000		

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

2/4

Rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening geeft een getrouw beeld
Het is onze rol om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2025 van de gemeente Bernheze te controleren. Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening een getrouw beeld geeft. Onze controle richt zich op het bepalen of de opsomming van de onrechtmatigheden door het college toereikend is onderbouwd. De rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening richt zich op een drietal criteria die wij hieronder nader hebben toegelicht. Voor de SiSa-bijlage heeft het college negen rechtmatigheidscriteria in acht genomen. Hierbij stellen wij vast of de rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld in overeenstemming met de afspraken die gemaakt zijn tussen de gemeenteraad en het college. Deze afspraken zijn vastgelegd in het normenkader van de gemeente Bernheze, dat d.d. 12 december 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld, en de financiële verordening.

Bij de uitvoering van onze werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de organisatie toereikende werkzaamheden heeft uitgevoerd om de opsomming van de onrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen.

De paragraaf bedrijfsvoering is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen
De paragraaf bedrijfsvoering is onderdeel van het jaarverslag. Wij hebben deze paragraaf gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of deze paragraaf materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden van de rechtmatigheids-verantwoording in de jaarrekening. Op grond van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de paragraaf bedrijfsvoering verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat.

De gemeente Bernheze heeft geen beschrijving van acties opgenomen in de jaarrekening om rechtmatigheidsfouten in de toekomst te voorkomen, omdat de bevindingen de rapportagegrens niet overschrijden. Wel is in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag opgenomen welke acties reeds genomen zijn of genomen worden om deze onrechtmatigheden op te lossen. Voor alle onrechtmatigheden met betrekking tot het voorwaardencriterium zijn of worden in 2026 nieuwe aanbestedingen gedaan om de onrechtmatigheden op te lossen.

De gemeente Bernheze heeft gerapporteerd over de naleving van niet-financiële onrechtmatigheid in het kader van de wet Fido. Deze normen worden wel door de gemeente nageleefd.

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

3/4

Voorwaardencriterium

Het college toetst bij de uitvoering van haar controlewerkzaamheden of bij de uitvoering van financiële beheershandelingen binnen de geldende wet- en regelgeving is gehandeld. De relevante wet- en regelgeving is tussen het college en de raad afgestemd door middel van het normenkader. Het voorwaardencriterium is met name relevant bij de processen: subsidieverstrekkingen, participatiewet en aanbestedingen. Indien is vast komen te staan dat de gemeente niet aan het voorwaardencriterium heeft voldaan is sprake van een onrechtmatigheid.

Europese aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2025 heeft het college de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse. In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over de interne beheersing ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. In het proces wordt de naleving van de inkoop- en aanbestedingsregels niet afgedwongen, waardoor niet kan worden gesteund op interne beheersmaatregelen. Wel wordt een spendanalyse opgesteld om de rechtmatigheid van uitgaven te waarborgen. Over 2025 blijkt uit de spendanalyse een totaal aan onrechtmatigheden van € 479.000 en ziet toe op vier opdrachten. Deze afwijking is als volgt opgebouwd:

(x €1.000)	BEDRAG
Afwijkingen vanuit 2024 die doorlopen in 2025	440.000
Nieuwe afwijkingen met ingang van 2025	39.000
TOTAAL	**479.000**

Er is sprake van drie afwijkingen die reeds voorgaand jaar waren onderkend. Doordat deze niet zijn aanbesteed in 2025, is er wederom sprake van een onrechtmatigheid.

Wezenlijke wijzigingen

Gedurende de looptijd van een overeenkomst – dus na gunning - kan de inhoud van een opdracht wijzigen. Aanbestedingsrechtelijk geldt het uitgangspunt dat wijzigingen in zeer beperkte mate toelaatbaar zijn. Het risico kan niet worden uitgesloten dat andere inschrijvers geïnteresseerd waren geweest in de uitvoering van de gewijzigde opdracht en een andere inschrijving hadden ingediend. Het uitgangspunt is dat in geval van een wijziging de opdracht opnieuw aanbesteed moet worden. Wij hebben geen onrechtmatigheden als gevolg van wezenlijke wijzigingen geconstateerd. Desalniettemin adviseren wij in het inkoopproces (bijvoorbeeld bij de uitvoering van periodieke spendanalyses) specifiek aandacht te hebben voor potentiële wezenlijke wijzigingen, waardoor deze eerder opgemerkt worden en hier tijdig actie op ondernomen kan worden.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

De commissie BBV doet de aanbeveling om meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese aanbestedingsregels maar dat niet doen, in de toelichting op de jaarrekening op te nemen bij de ‘niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen’ voor het volledige bedrag waarover het contract is afgesloten. De omvang van de totale fout is de omvang van de besteding (last of investering) in het jaar waarin de onrechtmatigheid wordt geconstateerd verhoogd met de bestedingen van de jaren erna voor de periode van het afgesloten contract. Er is geen sprake van meerjarige contracten die als onrechtmatig zijn aangemerkt.

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

4/4

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium richt zich op het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) zijn op basis van de Gemeentewet onrechtmatig. Het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden van de gemeente Bernheze heeft de verantwoordingsgrens niet overschreden.

Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze zijn echter wel onrechtmatig als deze niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. Het college en de raad hebben door middel van de financiële verordening afspraken gemaakt over wanneer overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) in een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd moeten worden. Het college van gemeente Bernheze heeft de overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) tijdig voorgelegd aan de raad en er is in dit kader geen sprake van begrotingsonrechtmatigheden.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Als laatste dient het college een uitspraak te doen over de naleving van bepalingen die in wet- en regelgeving zijn opgenomen met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik. Hiervoor stelt het college vast welke verplichte handhaving noodzakelijk is en welke maatregelen binnen de gemeente genomen zijn om dit te kunnen uitvoeren. Tevens stelt het college vast of de getroffen maatregelen werken. Indien geconstateerd wordt dat beleid niet bestaat of niet wordt nageleefd dan wordt dit toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Alleen daadwerkelijke afwijkingen als gevolg van misbruik worden opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

SiSa

Voor de SiSa-bijlage heeft het dagelijks bestuur negen rechtmatigheidscriteria in acht genomen. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd met betrekking tot de uitkeringen dan wel de SiSa-verantwoording.

4.4 Data-analyse

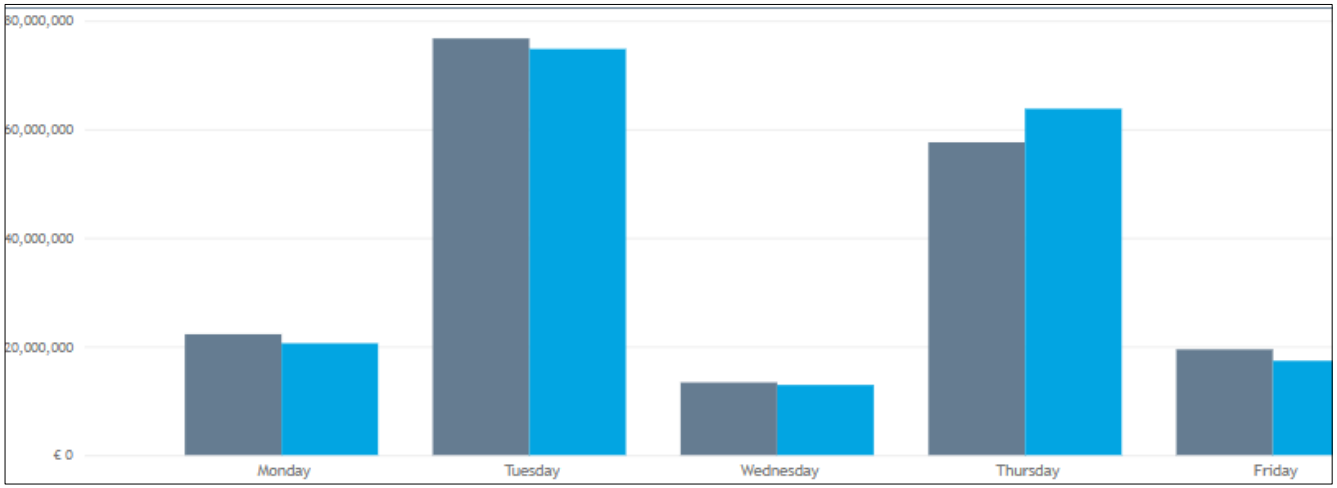
Banktransacties

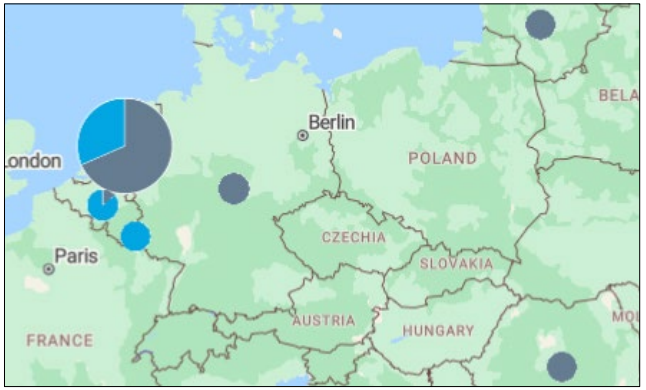
Data-analyse op uitgevoerde betalingen

Wij hebben data-analyse gebruikt om de betalingen gedurende het jaar te controleren.

Uit de analyse van de banktransacties blijkt dat:

- naast salarisbetalingen geen andere betalingen hebben plaatsgevonden naar het bankrekeningnummer van medewerkers;
- alle batchbetalingen zijn geautoriseerd door bevoegde personen;
- sprake is van eenentwintig verschillende crediteuren met hetzelfde bankrekeningnummer, maar dat deze allemaal verklaarbaar zijn;
- sprake is van vijftien crediteuren met meerdere bankrekeningnummers, maar dat deze allemaal verklaarbaar zijn;
- De ontvangen bedragen uit respectievelijk Litouwen en Roemenië zien toe op leefgeld, uittreksels brp en een factuur inzake huur De Wildhorst.

Geen transacties in het weekend

21 verschillende crediteuren met hetzelfde IBAN

Geen transacties met landen met een verhoogd corruptierisico

15 crediteuren hebben meerdere IBAN

4.5 BBV, WNT en SiSa

1/2

De gemeente Bernheze leeft de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) na

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Bernheze de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd. Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn en voldoen aan de eisen in de BBV voor de vorm en inhoud van het jaarverslag.

De kwaliteit en informatiewaarde van uw jaarverslag is toereikend, wel hebben wij een aantal waarnemingen

Het jaarverslag biedt veel informatie over de realisatie ten opzichte van de uitgangspunten van het beleid. In de basis is de kwaliteit van het jaarverslag voldoende. Onderstaand hebben wij een aantal observaties:

- In het jaarverslag is een samenvattend overzicht opgenomen per programma met de realisatie. Daarnaast worden er tabellen gepresenteerd met de inhoudelijke en financiële realisatie van activiteiten. Dit geeft op een gestructureerde wijze een goed beeld van de realisatie. Gericht kan de lezer dan meer de diepte in voor een nadere toelichting.
- In de programma's zijn indicatoren opgenomen met de realisatie daarvan. Hierbij is ook een referentiemeting toegevoegd. Een stuk reflectie op de indicatoren zou meer informatie opleveren. Nu is niet volledig duidelijk of de realisatie conform de verwachting is en in hoeverre daarmee de juiste beweging is ingezet.
- De analyse van de financiële verschillen tussen de begroting en de realisatie per programma is duidelijk toegelicht. Hierbij zijn de grote mutaties per taakveld aanvullend gepresenteerd.
- De paragraaf verbonden partijen geeft goed inzicht in de belangrijkste risico's.

De paragraaf 'Bedrijfsvoering' geeft goed inzicht in frauderisico's en -gevallen

In onze controleverklaring hebben wij gerapporteerd over de risico-inschatting, onze verrichte werkzaamheden en materiële bevindingen ten aanzien van fraude. Wij hebben aandacht besteed aan de toelichtingen die de gemeente Bernheze heeft opgenomen in de paragraaf 'Bedrijfsvoering'. Wij vinden dat de toelichting inzake fraude omvangrijk is, waarbij ingegaan wordt op de verrichte acties, op de risico's en de beheersingsmaatregelen en in hoeverre er fraudegevallen zijn geweest. Hiermee biedt dit een goed inzicht. Een conclusie óf er fraudegevallen of vermoedens van fraude in het boekjaar bekend zijn, is niet opgenomen.

De paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' geeft inzicht in het vermogen om risico's uit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen

Naast het onderwerp fraude hebben wij in onze controleverklaring gerapporteerd over het vermogen van de gemeente Bernheze om risico's uit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. De gemeente Bernheze heeft in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' een beschrijving van de risico's en de totstandkoming en omvang van het weerstandsvermogen opgenomen.

4.5 BBV, WNT en SiSa

2/2

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2025 niet meer bedragen dan € 246.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2025 van de gemeente Bernheze niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2025 van de gemeente Bernheze voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening 2025 genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2025. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens hoofdstuk 5.1.

In bijlage 1 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025 wordt ingegaan op de Wet Inburgering 2021. Vanaf 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door gemeenten en verantwoord in de SiSa-bijlage 2025. De gemeente Bernheze heeft de participatiewet en aanverwante regelingen, en daarmee ook de Wet Inburgering 2021, belegd bij de gemeente Meierijstad. Wij hebben van de accountant van de gemeente Meierijstad vernomen dat gemeente Meierijstad geen financiële onregelmatigheden op het gebied van het Voorwaardecriterium en Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O-criterium) aan haar accountant heeft gerapporteerd die in de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente Bernheze opgenomen dienen te worden.

4.6 Belangrijke schattingsposten

1/2

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening, is dat het college met de organisatie schattingen moet maken. Bepaalde schattingen kennen een (additionele) schattingsonzekerheid en zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en doordat zij een hoge mate van schattingsonzekerheid vertonen. Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten. Als onderdeel van de controle hebben wij de oordeelsvormingen en besluiten van het college bij het maken van de schattingen beoordeeld op indicaties voor mogelijke tendentie bij het college.

In het hierna opgenomen overzicht hebben wij van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt weergegeven of wij de schatting als conservatief, neutraal of optimistisch hebben aangemerkt.

POST IN DE JAARREKENING	BEDRAG (x € 1.000)	BEOORDELING HUIDIG BOEKJAAR	BEOORDELING VORIG BOEKJAAR	TOELICHTING SCHATTING
Vaste activa - afschrijvingen	3.548	●	●	Afschrijving van de materiële vast activa vindt plaats op basis van de ingeschatte en vastgestelde afschrijvingstermijnen.
Voorziening dubieuze debiteuren	260	●	●	Voor debiteuren is een voorziening getroffen. Hiermee kunnen in voorkomende gevallen oninbare bedragen worden opgevangen.
Grondexploitatie - nog te maken kosten	32.523	●	●	Er is een inschatting gemaakt van de nog te maken kosten welke benodigd zijn voor afronding van de projecten.
Grondexploitatie - nog te verwachten opbrengsten	43.353	●	●	Er is een inschatting gemaakt van de nog te verwachten opbrengsten welke gerealiseerd worden voor afronding van de projecten.

4.6 Belangrijke schattingsposten

2/2

Schattingsonzekerheden APPA-voorziening

De Commissie BBV heeft op 3 december 2025 een stellige uitspraak gepubliceerd naar aanleiding van een vraag over de voorziening voor pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers. De kern van de stellige uitspraak is dat de voorziening voor pensioenverplichtingen op het juiste niveau moet worden gebracht op basis van de resultaten van het recente onderzoek bij verscheidene decentrale overheden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het laten maken van een pensioenberekening ter onderbouwing van de voorziening per 31 december 2025. Deze berekeningen dienen de gewijzigde uitgangspunten te bevatten. Samenvattend betekent dit dat de berekening uitgaat van de actuele dekkingsgraad bij ABP en dat de aanspraken van wethouders van voor de wetswijzigingen uit 2012 dient te bevatten (incl. reeds gepensioneerde wethouders en voormalig wethouders).

Als gevolg hiervan zijn de uitgangspunten in de berekening gewijzigd en dient onder andere de dekkingsgraad te worden betrokken in de berekening. De belangrijkste uitgangspunten zijn juiste rekenrente (2,954%), dekkingsgraad (122,2%) en het aantal deelnemers. Een aantal partijen die deze actuariële berekeningen opstellen, waaronder voor een partij voor uw gemeente, geven aan dat ze de uitgangspunten die gehanteerd worden voor ervaringssterfte en partnerfrequentie niet bij hen bekend waren en kan afwijken. Wij denken over het algemeen dat dit past binnen een te accepteren schattingsonzekerheid.

5. Bijlagen

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Bernheze heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2025 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Indien geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd, zijn de kolommen ‘FINANCIËLE OMVANG IN €’ en ‘TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID’ niet ingevuld.

STREKKING CONTROLEVERKLARING 2025	
Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	Goedkeurend
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (SiSa-bijlage)	Goedkeurend

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout		
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid		
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout		
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Onzekerheid		
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout		
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout		
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Onzekerheid		
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout		
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid		
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Fout		
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Onzekerheid		
E120	Regeling specifieke uitkering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Fout		
E120	Regeling specifieke uitkering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Onzekerheid		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	Fout		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2025	Fout		
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffairegebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2025	Fout		
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2025	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2025	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	Fout		
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G10	Wet inburgering_ gemeentedeel 2025	Fout	€ 140.485	In de financiële administratie 2025 is binnen de Wet inburgering een bedrag van € 140.485 verantwoord dat betrekking heeft op 2024. Dit bedrag was in voorgaande jaren nog niet opgenomen, doordat facturen pas later zijn verwerkt in verband met de overname van lopende trajecten en de afstemming over de verdere afhandeling hiervan.
G10	Wet inburgering_ gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2025	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2025	Fout		
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2025	Fout		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Fout		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Onzekerheid		
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout		
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid		
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Fout		
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Onzekerheid		
J6B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet ondersteuning woningbouw (derde tranche)	Fout		
J6B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet ondersteuning woningbouw (derde tranche)	Onzekerheid		
J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Fout		
J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Onzekerheid		
J17	Realisatiestimulans	Fout		
J17	Realisatiestimulans	Onzekerheid		
J55	Aanpak energiearmoede	Fout		
J55	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Fout		
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Onzekerheid		
J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Fout		
J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Onzekerheid		
J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren	Fout		
J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren	Onzekerheid		
J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Fout		
J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Onzekerheid		
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout		
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Onzekerheid		
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout		
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage | Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2025	Fout		
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2025	Fout		
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2025	Fout		
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2025	Fout		
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2025	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2025	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2025	Onzekerheid		

Een ǝɹǝpuɐ kijk
op waarde